

INFORMACJA W SPRAWIE POSTĘPOWANIA TRANSGRANICZNEGO – TURÓW

1. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój.

Postępowanie transgraniczne dotyczące skutków realizacji dokumentu strategicznego (dalej zwane: *sooś*) realizowane jest w trybie zapisów:

- Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dalej zwanej: *Dyrektywą SEA*),
- *Protokołu w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym* (dalej zwanego: *Protokołem strategicznym*),
- art. 113-117 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (dalej zwanej: *ustawą ooś*).

W ramach postępowania *sooś* sporządzany jest projekt dokumentu strategicznego oraz prognoza oddziaływania na środowisko. Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem informacje zawarte w prognozie powinny zostać opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. W polskim prawodawstwie zatwierdzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego danej gminy nie warunkuje zgody na realizację przedsięwzięć w nim wymienionych, a jedynie umożliwia podjęcie starań przez inwestorów o uzyskanie dalszych zgód na ich realizację.

Opis przebiegu postępowania:

Postępowanie *sooś* dla zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Bogatynia – terenu odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Turów w rejonie wsi Opolno-Zdrój (dalej zwanego: *Planem*), zostało wszczęte poprzez przyjęcie uchwały Nr XXIX/209/16 Rady Miejskiej w Bogatyni z dnia 26 lutego 2016 r.

Zmiana *Planu* w całości obejmuje teren, którego dotyczy przedsięwzięcie pn. *Kontynuacja eksploatacji kopalni węgla brunatnego Turów*, dla którego toczy się odrębne postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko (dalej zwane: *postępowaniem ooś*), w którym aktywnie uczestniczy Republika Czeska oraz Republika Federalna Niemiec.

Zgodnie z zapisami art. 10 *Protokołu strategicznego*, strona pochodzenia (państwo, które przygotowuje projekt dokumentu) powiadamia stronę narażoną (państwo, na którego terytorium realizacja przedsięwzięcia z dokumentu strategicznego może znacząco oddziaływać) o przystąpieniu do postępowania *sooś* w przypadku, gdy opracowywany plan może

spowodować znaczący transgraniczny wpływ na środowisko na terytorium strony narażonej. Postępowanie to prowadzi się również na wniosek strony narażonej.

W związku z powyższym Ministerstwo Środowiska Republiki Czeskiej dnia 13 września 2016 r. zwróciło się do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z wnioskiem o oficjalną notyfikację w trybie art. 10 *Protokołu strategicznego*.

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska dnia 6 kwietnia 2017 r., przekazała stronie czeskiej projekt *Planu* oraz prognozy oddziaływania na środowisko (dalej zwanej: *prognozą*), w trybie art. 10 *Protokołu strategicznego*, przetłumaczone na język czeski.

Strona czeska dnia 12 czerwca 2017 r. złożyła szereg uwag do przekazanych dokumentów. Dnia 22 grudnia 2017 r. przekazano stronie czeskiej uzupełniające informacje, które stanowiły odpowiedź na złożone uwagi.

Następnie strona czeska dnia 29 stycznia 2018 r. zawnioskowała o kolejne uzupełnienie dokumentacji, bez wskazywania szczegółowych kwestii, które wciąż budzą wątpliwości strony czeskiej. W związku z powyższym, dnia 2 lutego 2018 r. strona polska zwróciła się do strony czeskiej z prośbą o wskazanie sprecyzowanych uwag i zagadnień, które nie zostały wyjaśnione wyczerpująco w piśmie z dnia 22 grudnia 2017 r. Strona czeska dnia 12 lutego 2018 r. wskazała, które wyjaśnienia uważa za wystarczające, a które wciąż wymagają przedstawienia dodatkowych materiałów.

Informacje wnioskowane przez stronę czeską w ramach *sooś* w opinii strony polskiej, ze względu na bardzo szczegółowy poziom merytoryczny wymagający analiz odnoszących się do samego przedsięwzięcia pn. *Kontynuacja eksploatacji kopalni węgla brunatnego Turów*, stanowią analizy nieodpowiadające swoim stopniem szczegółowości zakresowi prognozy. Należy podkreślić, że wnioskowane przez stronę czeską informacje, zostały wskazane już w postanowieniu wydanym przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu dnia 20 lipca 2015 r., ustalającym zakres raportu *ooś* dla przedsięwzięcia, które jest prawnie wiążące dla inwestora i wszystkie postulaty wniesione przez stronę czeską zostały w nim uwzględnione. Ww. informacje strona polska przekazała ponownie stronie czeskiej dnia 29 czerwca 2018 r.

Strona polska przekazała stanowisko, że w rozumieniu strony polskiej oraz zgodnie z art. 5 ust. 2 *Dyrektywy SEA* i art. 7 ust. 2 *Protokołu strategicznego*, prognoza wraz z przesłanymi uzupełnieniami spełniała obowiązujące wymogi prawne, a zawartość i poziom szczegółowości przeprowadzonych analiz przekazanych stronie czeskiej były adekwatne do poziomu szczegółowości zapisów *Planu*. Prognoza zawierała te informacje, które mogą być w sposób rozsądny i racjonalny wymagane. Z uwzględnieniem obecnego stanu wiedzy prognoza, wraz z uzupełnieniami przesłanymi stronie czeskiej dnia 22 grudnia 2017 r. oraz 29 czerwca 2018 r., w sposób wyczerpujący przedstawiła możliwe oddziaływania *Planu* na środowisko, w związku z czym analiza została wykonana zgodnie z obowiązującymi normami i praktyką, a przede wszystkim w sposób adekwatny do informacji zawartych w projekcie *Planu*. Ponadto, prognoza zawiera wszystkie wymagane informacje zgodnie z załącznikiem IV *Protokołu strategicznego*.

Dodatkowo, na wniosek strony polskiej, w celu usprawnienia prowadzonych postępowań ze stroną czeską, została w dniu 30 maja 2011 r. powołana przez Ministrów Środowiska Polski i Czech grupa robocza ds. ocen oddziaływania na środowisko. W ramach prac ww. grupy, strona polska w celu wyjaśnienia dalszych wątpliwości strony czeskiej, jak również mając na uwadze dobrosąsiedzkie stosunki z Republiką Czeską, zaproponowała omówienie toczącego się postępowania zmiany *Planu* oraz *ooś* przedsięwzięcia pn. *Kontynuacja eksploatacji złoża węgla*

brunatnego Turów. Spotkanie polsko-czeskiej grupy roboczej ds. ocen oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym odbyło się w dniach 25-26 września 2018 r. w Szklarskiej Porębie. Podczas przedmiotowego spotkania strona polska, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom strony czeskiej jak również mając na uwadze zasady dobrej współpracy międzynarodowej, odstąpiła od standardowych procedur i zadeklarowała, że prześle Stronie czeskiej dodatkowe analizy i wyjaśnienia, dotyczące wpływu zmiany *Planu* na warunki hydrologiczne, hydrogeologiczne i jakość powietrza na terytorium Republiki Czeskiej.

W związku z powyższym, dnia 24 stycznia 2019 r. strona polska przekazała kolejny raz dodatkowe informacje, które przedstawiały bardzo szczegółowy poziom merytoryczny. Należy podkreślić, że dodatkowe analizy i wyjaśnienia swoim stopniem szczegółowości odpowiadały procedurze ooś (przekazane informacje stanowiły wyciąg z raportu ooś w ramach postępowania ooś).

Ponadto strona czeska dnia 24 stycznia 2019 r. została poinformowana, że wszelkie uwagi i komentarze otrzymane w trakcie konsultacji transgranicznych zostaną uwzględnione przy przyjmowaniu *Planu* oraz zawarte w pisemnym podsumowaniu jego zmiany, które zostaną przekazane stronie czeskiej po jego przyjęciu wraz z odpowiednim tłumaczeniem na język czeski. Przy czym biorąc powyższe pod uwagę strona czeska została poinformowana, że kolejnym krokiem strony polskiej będzie przekazanie już przyjętego *Planu* wraz z niezbędną dokumentacją.

Wobec powyższego, dając stronie czeskiej czas na odniesienie się do ww. pisma, po upływie 4 miesięcy od pisma z dnia 24 stycznia 2019 r., Rada Miejska w Bogatyni Uchwałą z dnia 28 maja 2019 r., przyjęła zmieniony Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Bogatynia. Po rozstrzygnięciu nadzorczym dla *Planu* zlecone zostało tłumaczenie na język czeski, w celu przekazania dokumentacji stronie czeskiej. **Wszelkie uwagi, komentarze, wnioski strony czeskiej, które wpłynęły w ramach postępowania ooś zostały wzięte pod uwagę przy przyjmowaniu *Planu*, a sposób ich uwzględnienia został szczegółowo opisany w pisemnym podsumowaniu do *Planu*.**

Strona czeska dnia 28 maja 2019 r. przekazała swoje stanowisko do informacji przekazanych dnia 24 stycznia 2019 r., to jest po upływie czterech miesięcy. Dodatkowo strona czeska dnia 26 czerwca 2019 r., poinformowała, że według ich opinii *Plan* został przyjęty, bez stosownych uzgodnień ze Stroną czeską.

Konsultacje transgraniczne z Republiką Czeską w przedmiotowej sprawie trwały ponad dwa lata. Strona czeska wielokrotnie otrzymywała wyjaśnienia w przedmiotowej sprawie. Zgodnie z ustaleniami z grupy roboczej, która odbyła się w dniach 25-26 września 2018 r. w Szklarskiej Porębie, strona czeska otrzymała dodatkowe, szczegółowe analizy z informacją, że następnym krokiem będzie przyjęcie *Planu* i przekazanie go wraz z prognozą i pisemnym podsumowaniem stronie czeskiej.

Zgodnie z zasadą ekonomiki procesowej strona polska procedowała postępowanie ooś w celu rozstrzygnięcia sprawy w rozsądnym terminie oraz w pełnej zgodności z prawem krajowym i międzynarodowym.

Na wniosek strony czeskiej, w dniu 14 sierpnia 2019 r. w Pradze odbyło się nadzwyczajne spotkanie polsko-czeskiej grupy roboczej ds. ocen oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, którego tematem rozmów było przedmiotowe postępowanie.

W trakcie ww. spotkania strona polska ponownie wskazała, że oczekiwany przez stronę czeską stopień szczegółowości i zakres informacji jest nieadekwatny do stopnia szczegółowości wymaganego w ramach postępowania ooś, wskazując na brak formalnej podstawy do uzależniania dalszego procedowania postępowania ooś oraz ooś.

Strona polska poinformowała, że dokumentacja zgodnie z art. 8 *Dyrektywy SEA* jest w trakcie tłumaczenia na język czeski, w celu zapewnienia jej udostępnienia w tym samym czasie społeczeństwu czeskiemu i polskiemu. Tłumaczenia znajdowały się wówczas na końcowym etapie, jak wynikało z informacji pozyskanych od Gminy Bogatynia. W związku z czym strona polska zadeklarowała przekazanie przyjętego *Planu* wraz z pisemnym podsumowaniem, w którym szczegółowo opisano przebieg oraz wyniki konsultacji transgranicznych, niezwłocznie po ich przetłumaczeniu i przekazaniu przez Burmistrza Miasta i Gminy Bogatynia.

Dodatkowo strona polska z uwagi na zaistniałe nieporozumienie zaproponowała wypracowanie szczegółów współpracy ze stroną czeską w formie umowy bilateralnej. Strona czeska po raz kolejny przedstawiła swoje stanowisko o braku konieczności rozpoczęcia prac nad wypracowaniem wymienionej wyżej umowy.

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, w nawiązaniu do ustaleń ze spotkania w dniu 14 sierpnia 2019 r. w Pradze, dnia 27 sierpnia 2019 r., zgodnie z art. 11 *Protokołu strategicznego* oraz art. 9 *Dyrektywy SEA*, przekazała Stronie czeskiej przyjęty *Plan* wraz z niezbędną dokumentacją, w której opisane zostały szczegółowo konsultacje transgraniczne z Republiką Czeską. Dokumenty zostały przekazane w języku polskim oraz w tłumaczeniu na język czeski.

W dniu 28 sierpnia 2019 r. Minister Środowiska, Henryk Kowalczyk, spotkał się ze swoim czeskim odpowiednikiem, Ministrem Richardem Brabecem, w ramach polsko-czeskich konsultacji międzyrządowych w Warszawie. Przedmiotem rozmów było między innymi przedmiotowe postępowanie, jak również współpraca polskich służb ochrony środowiska z Republiką Czeską oraz działania służące wyjaśnieniu obaw społeczności czeskiej z terenów przygranicznych, związanych z kontynuacją eksploatacji kopalni „Turów”, dla którego prowadzone jest odrębne postępowanie ooś. Szczegółowe informacje odnoszące się do wyników spotkania znajdują się w komunikacie Ministerstwa Środowiska Rzeczypospolitej Polskiej (<https://www.gov.pl/web/srodowisko/polsko-czeskie-konsultacje-międzyrządowe>).

2. Postępowanie ooś przedsięwzięcia pn. *Kontynuacja eksploatacji kopalni węgla brunatnego Turów*, w którym strony czeska i niemiecka uczestniczą od 2016 r. realizowane jest w trybie zapisów:

- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (dalej zwana: *Dyrektywą EIA*),
- *Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym* (dalej zwana: *Konwencją z Espoo*),
- art. 108-112 ustawy ooś.

W ramach *postępowania ooś*, dla szczegółowo sprecyzowanego przedsięwzięcia sporządza się raport o oddziaływaniu na środowisko (dalej zwany: *raportem ooś*), w którym uwzględnia się wszelkie dostępne informacje dotyczące możliwego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W *raporcie ooś* uwzględnia się informacje, dane oraz przeprowadza się szczegółowe analizy oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko.

Przedmiotowe postępowanie dotyczy planowanej kontynuacji odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego w kopalni „Turów”. W chwili obecnej złoża jest eksploatowane w oparciu o koncesję wydaną przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, ważną do dnia 30 kwietnia 2020 r. Aby móc ubiegać się o przedłużenie koncesji (do roku 2044), inwestor – PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A., Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów – zgodnie z polskim prawem, musi uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. W ramach wydawania tej decyzji przeprowadzana jest ocena oddziaływania na środowisko, w tym w kontekście transgranicznym.

W chwili obecnej w ramach przedmiotowego postępowania trwają konsultacje transgraniczne ze stronami narażonymi (Republiką Czeską i Republiką Federalną Niemiec) w trybie art. 5 Konwencji z Espoo. Zgodnie z pkt 72 zaleceń *Rekomendacji w zakresie praktycznego stosowania Konwencji z Espoo (Guidance on the Practical Application of the Espoo Convention, Economic Commission for Europe, UN, ECE/MP.EIA/8)* konsultacje transgraniczne ze stroną narażoną mogą być prowadzone w formie spotkania ekspertów, wymiany pism, wspólnego doradztwa czy spotkań międzyrządowych. W ramach przedmiotowego postępowania wymiana informacji między stronami następuje w formie wymiany pism, jak również w ramach planowanych spotkań ekspertów. Przedmiotem konsultacji transgranicznych w trybie art. 5 Konwencji z Espoo są przede wszystkim środki mające na celu minimalizację znaczącego szkodliwego transgranicznego oddziaływania, środków monitoringu tych oddziaływań, jak również możliwych alternatyw planowanego przedsięwzięcia. Ramy czasowe konsultacji w trybie art. 5 Konwencji z Espoo wyznaczone zostały na koniec października 2019 r.

W ramach postępowania ooś odbyły się następujące spotkania:

1. Rozprawa administracyjna otwarta dla społeczeństwa polskiego, czeskiego i niemieckiego w trybie art. 36 ustawy ooś, w dniu 19 września 2019 r. w Bogatyńskim Ośrodku Kultury przy ul. Żołnierzy II Armii Wojska Polskiego 1 w Bogatyni.
2. Międzyrządowe konsultacje transgraniczne w formie spotkania ekspertów z Republiką Federalną Niemiec w trybie art. 5 Konwencji z Espoo dnia 4 września 2019 r. we Wrocławiu.
3. Międzyrządowe konsultacje transgraniczne w formie spotkania ekspertów z Republiką Czeską w trybie art. 5 Konwencji z Espoo, w dniach 3-4 października 2019 r. we Wrocławiu.

Dodatkowo Inwestor na wniosek Strony czeskiej zorganizował również spotkanie informacyjne dla społeczeństwa Republiki Czeskiej w dniu 17 września 2019 r. w miejscowości Chotyne (budynek hali sportowej 132 Sokolovna, Chotyne).